

RIBNJAČARSTVO »SLOBOŠTINA«—VRBOVLJANI NAKON OPERACIJE »BLJESAK« 1995 GODINE

Nakon stidljivih jutarnjih kapi kiše koje su poškropile probudenu prirodu, uputili smo se iz Osijeka u posjet tek oslobođenim dijelovima zapadne Slavonije i poglavito ribnjačarstvu »Sloboština« u Vrbovljanima. I ovaj hrvatski ribarski biser u slijevu rijeke Save ima svoj drugi rođendan. Konačno je slobodan.

Putujemo pod snažnim dojmom nedavnih jutarnjih sirena koje su po tko zna koji put u ovih nekoliko godina rata proparale nebo i probudile usnuli grad da bi opomenule i najavile zlo. Ovoga puta snažne, jake, čiste i uvjerljive zazvučale su s Radio Osijeka riječi gospodina Branimira Glavaša, župana Županije osječko-baranjske najavljujući radost, slobodu: »Hrvatice i Hrvati, građani Republike Hrvatske...! Došao je čas...«

Tisuće informacija o hrvatskom »Bljesku« struji našim glavama. Velika uzbuđenja i ratni događaji ove su prostore lijepe nam domovine doveli na naslovne stranice domaćeg i inozemnog tiska, radija i televizije. Upijene informacije tek upotpunjuju brojne ratne slike, kao i prizori na terenu. Tragovi i miris rata vide se i osjećaju na svakom koraku.

Iako već dobro izvježbani i naviknuti na strašne prizore ovoga krvavog rata, slike strahota dojmljivo se utiskuju u naše pamćenje. U hrvatskim selima Dragaliću, Goricama, Gornjim Bogičevcima, Varošima, Uskocima... prazninom strše ruševine protjeranoga hrvatskog naroda. Sablasni ostaci kuća »ukrašenih« četničkim grafitima »Ovo je Srbija« i sl. Crne i hladne paljevine zarasle u korov. Sela nijema. Vapiju i čeznu za toplinom i životom. I tako cijelim putem. Užas!

Prema ribnjaku su hrvatska sela ih kojih je odbjegao srpski živalj očuvana. Ipak, brojne kuće zorno prikazuju tragove »Bljeska«. Nije bilo lako ni jednostavno. Pripadnici MUP-a na svakoj točki. Ozbiljni. Provjeravaju dokumente. Upozoravaju na oprez. Naše čestitke i zahvale. Ponosni su. I mi smo. Hrvatski barjak na križanju cesta govori sve. Nema tjeskobe. Stradanja i patnje Hrvata i drugih građana Republike Hrvatske na ovim su prostorima, vjerujemo, zauvijek završene.

Blatnjavom, i od tenkovskih gusjenica izbrazdanom cestom, sporo vozimo prema ribnjaku. Mine. Minirano. Oprez, ježevi i prepreke na cesti. Obilazimo ih. Vojnici sklanjaju prevrnutе kamione i napuštene traktore natovarene različitom robom, napuštena razbijena osobna vozila čudnih ćirilčnih registracija fantomske »krajine«, razbacana posteljina i garderoba, krumpiri, razvaljene kapije... oslikavaju paniku, strah, bježanje i opći kaos pobunjenika pred

hrvatskim postrojbama. Živa stoka nesmetano tumara cestom, dvorištima i neobrađenim njivama. Uginule i stradale svinje, krave, konje, kokoši i pse uklanjaju i teren saniraju stručne veterinarske službe. Najbrojniji su automobili s naljepnicama PRESS različitih registracija. Bilježe za povijest sliku hrpe željeza od ostataka ukopanoga četničkog tenka, točno u pravoslavnome groblju, zaraslom u korov. I to im je bio »važan strateški položaj«. Djelatnici HEP-a i HPT-a užurbano obnavljaju stare i postavljaju nove vodove. Civila je malo. Uglavnom starijih. Njih anketiraju predstavnici Međunarodnoga Crvenog križa. I tko zna tko sve i za koga rade ljudi u bijelom. No, to i nije naša brigaa.

Na ribnjaku grobna tišina. Mir. Gospodarsko dvorište istinski svjedoči o proteklim burnim danima. Upravna zgrada, nova, još je uvijek uspravna, ali zapaljena. Unutrašnjost izgorena. Nastrešnice i skladišta prazni i minama razasute žitarice po dvorištu skupljaju ptice i svinje. Mehanizacije u dvorištu nema. Tek poneki dio upotpunjuje opći nered. Ne obilazimo ribnjak. Zbog mina. Samo do prvih zimnjaka koji su bez vode. Upusti zatvoreni. Ispusti također. Uginulih nekoliko prasadi i svinja te jedna krava u kanalu s vodom uz ribnjak šire neugodan miris i upozoravaju na zarazu.

Razgovor s gospodinom Tomom Pujićem, prijeratnim djelatnikom na ribnjaku, povjerenikom vlade Republike Hrvatske za Okučane, u prostorijama poglavarstva, bio je ushićen, prepun emocija i dojmova. Do prije neki dan, na tim istim stolcima, za istim tim stolom, sjedili su naši neprijatelji i okupatori. Obećali smo mu zatraženu stručnu potporu i pomoć radi saniranja stanja na ribnjaku i njegova stavljanja pod nadzor.

O našim dojmovima i preporukama izvijestili smo sudionike okrugloga stola (u okviru sajma Expo '95) »Održivi razvoj slatkovodnog ribnjačarstva istočne Hrvatske«, održanog 25. svibnja 1995 u Gospodarskoj komori u Osijeku.

Dužnosnici Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, te Hrvatske gospodarske komore, Županije, kao i direktori slavonskih ribnjačarstava izrazili su veliku potporu i jedinstvenu akciju za pomoć »Sloboštini« u novoj, hrvatskoj slobodi. Za njihov novi početak i na opće dobro svih nas.

*Mr. Anđelko Opačak
Dr. Melita Mihaljević*